

debelega jabelka narediti. Te krogle se dadó teletu skozi tri dni vsako jutro in vsak večer ena. Driska neha — in tele se kar čvrsto rediti začne. To je moja večletna skušnja, o kateri želim, da bi jo še kak drug kmetovalec s tako dobrim vspehom poskušal, kakor jaz.

Matija Kavčič.

Slovensko slovstvo.

* *Krajna imena v Tržaški okolici.* Založilo opravištvu „Edinosti“. V Trstu 1876. — se zove drobna knjižica, ki obsega članke ovega naslova v časniku „Edinost“ objavljenih, v katerih pisatelj dokazuje, da imena vseh krajev okolice Tržaške imajo izvir v slovenskih koreninah. Jako mične so preiskave učenega jezikoslovca, ki jih čitateljem v tej knjižici razodeva in ki naj bi se jih vsi okoličani k srcu vzeli, da ne bi nihče njih nikoli domovine svoje ne zatajil, kedar gre za narodne pravice. — Cena knjižici je 12 soldov. Naj pri tej priliki s pohvalo omenimo tudi časnik „Edinost“, iz katerega je natisnjena razprava krajnih imen okolice Tržaške. On je okolici res tako potreben, kakor ribi voda, sicer morje lahonsko sčasoma pogoltne ves slovenski živelj na obalah Adrije.

* *Valvazorjeva veleslavna knjiga:* *) „Ehre des Herzogthums Krain“ (slava vojvodine Kranjske) je čez 191 let začela v 2. natisu izhajati, — kakor naši bralci že vedó, v Blaznikovi tiskarni. Ni čuda, da prvi zvezek, ki je dozdej prišel na dan, je bil zarad lepega tiska in ličnih slik z občno pohvalo sprejet, katere na tem mestu ponavljati ni naš namen; omeniti moramo tukaj le to, da je bila dobra misel to, da so podvzetniki novega izdanja Valvazorjeve neprecenljive knjige naprosili marljivega historiografa pl. Radiča za dodatek življenjepisnih črtic velikega našega patriota Valvazorja, čegar rodovina je okoli leta 1530. iz Laškega (Bergamo) se preselila v Kranjo, kateri na čast je vse svoje veliko premoženje žrtvoval, tako, da je v revščini umrl v Krškem na Dolenjskem, kjer so mu častitelji njegovi leta 1643. postavili nadgrobni kamen, o katerem pa, kakor pl. Radič piše, zdaj ni nobenega sledú več! Res, da mož tolike slave, kakor je Valvazor, ne potrebuje spominka iz kamna ali brona, vsaj dela njegova delajo ga neumrlega; al sramota je, če nima znamenja kraj, kamor so truplo njegovo zakopali. Naj tedaj rodeljubi, ki so začeli izdajati velikansko Valvazorjevo knjigo, tudi to v svoje roke vzamejo, da se obnovi mu grobni spominek s priprostim napisom; ena beseda: „Valvazor“ je zadosti.

Ozir po domovini.

Popotne črtice.

Spisal političen sitnež.

(Dalje.)

Blizo Leskovca skočim raz voz in vkrenem proti farni cerkvi, ki se od daleč vidi. Tu živi mi prijatelj, kateremu sem dal besedo, da se oglasim pri njem, če me osoda kedaj memo pelje. Sreča mi je mila, najdem ga, sicer v prvem trenutku ne domá, a po kratkem čakalji, ko sem se med tem nazobal sladkega grozdja,

*) Ta knjiga ne spada sicer pod naslov „slovensko slovstvo“, ker ni pisana v slovenskem jeziku, al pisana je na „čast vojvodine Kranjske“ — dežele slovenske in naših ratov na Hrvaškem.

Pis.

ponudenega mi po drugi prijateljski roki. Kako prijetno in dobro je pač, če človek povsod znancev in prijateljev ima! To sem jaz ob svojem potovanji sijajno skusil. Ko dospè pričakovani prijatelj, se po kratkem pomenkovanji napotiva proti Krškemu mestu.

V tem mestu sem bil jaz pred 15 leti kot potujoč dijaček, drugi pot sem ga videl peljaje se po železnici v Zagreb. Ker je pa v novejšem času, ko ves svet politiški ples pleše, in ker je dom mogočnega „verzeh-rungssteuerpächterja“ in državnega poslanca Hočevarja, ki ima tu tudi nemčurstvo v „štantu“, nekako interesantno postalo, zato sem prav hrepenel videti zdaj tako razupito nemčursko gnjezdo. Al kaj sem videl? Dvojno vrsto ob Savi nastavljenih hiš, brez „kazine“ (pa tudi brez čitalnice), blizu cerkve velikansko še ne popolnoma dozidano hišo, katero dela gosp. Hočevar na svoje stroške in jo hoče darovati Krškemu mestu za šolo s tem pogojem, da jo mesto potem tudi vzdržuje. Res, krasna hiša bo, ali čemu taka palača za tako revno mesto! Ali ne bo tedaj to Hočevarjevo darilo pravo „Danajsko darilo“ mestu? V taki veliki gospôski hiši — se ve da — mora ubogi domači narodni jezik za durmi ostati, tujka nemščina pa se šopiriti na prvem mestu, strežena od učiteljev nemčurjev, kakor so zdaj. — Ali ima Krško mesto še kaj posebnosti in imenitnosti? utegne me vprašati kak bralec. Da, da! eno imenitnost ima in to prav veliko, za katero se pa — sramota!! — noben Krški nemčur ne zmeni, in to je grob preslavnega našega Valvazorja, ki je tu 19. septembra l. 1693. umrl; ki pa Krščanom še toliko ni v spominu, da bi skrbno ohranili nadgrobni kamen, ki mu je bil po smrti postavljen! Tega tedaj, česar sem mislil najti, nisem našel, opazil sem pa parkrat po mesticu šetaje, da tu vse kaj rado, pa tudi presneto slabo nemški kramljá. Zavoljo tega in ker zopet mi počí na uho ime „Auersperg“, ko prašam po lastniku krasnih vinogradov, hitim s prijateljem svojim, kateremu se je pridružil še znanec iz Vidma, čez most na Videm. Bilo mi je, kakor da bi duh „Zelenca“ s korobačem za mano pokal.

Na Vidmu mi je zopet prijatelj gospod župnik, pri katerem se oglasimo vsi trije, jaz le za kratek čas, ker sem se imel čez tri četrt ure že vsesti na železnico. Al tudi ta kratek čas gospodu župniku ni bil zadržek, mi postreči prav ljubeznjivo z vsem, česar popotnik potrebuje. Rad bi bil ostal še v ljubi mi družbi, al sklep, odpeljati se proti domu, mi je trden ko skala, zato se odtrgam nagloma od družčine in hitim proti kolodvoru, kamor pridem ravno še o pravem času.

Kupivši si vožni list, stopim v voz že precej napolnjen, hlapec zabrlizga in vlak se jame naprej pomekati. Še en pozdrav pošljem s slamnikom migaje proti župnji, odzdravljajo mi trije robci in — mojega pešpotovanja je konec.

Prosil bi skoro bralce, da bi mi odpustili popisovanje vožnje od Vidma do Zidanega mosta, ker moram pripovedovaje še enkrat prestati enake muke. Mislite si vpreženega polža, ki leze, da se komaj pozna, a vendar vtrujen stoji na vsaki postaji tako dolgo, da so nesrečneži po vozéh poleti po solncu na pol spečeni, pozimi pa jih vsaj polovico mraza otrpne. Tedaj poleti in pozimi iz vagonov ne doní družega, ko preklinjanje, glasi nevolje leté na nedolžne konduktarje, ker ljudje mislijo, da so ti tega krivi. Zato pa tudi vlak, ki gre ob eni popoldne z Vidma, prisopiha še le čez poltretjo uro na Zidan most.

V vozu, kamor je mene konduktar potisnil in zaprl, najdem prav mešano družbo. V oddelku pred mano je več navadnih polmeščanskih ljudi niže vrste, med njimi en policaj, katerim mož, čegar obraz je po-